

18. Тарасов Е. Ф. Лингвистическая прагматика и общение с ЭВМ / Е. Ф. Тарасов. – М. : Наука, 1989. – 142 с.

19. Ільченко О. І. Біологія. 10 клас: дидактичні матеріали до курсу: [навчально-методичний посібник] / О. І. Ільченко, Т. В. Козицька. – Харків : Основа, 2010. – 159 с.

20. Ільченко О. І. Гормони та біорегулятори / О. І. Ільченко, Т. В. Козицька. – Біологія. – 2010. – № 19-21. – С. 48-58.

21. Ільченко О. І. Поверхневий апарат клітини. Надмембранний та підмембранний комплекси / О. І. Ільченко, Т. В. Козицька // Біологія. – 2011. – № 13. – С. 5-15.

Ольга Ільченко, Татьяна Козицкая. Инновационные педагогические технологии как эффективный инструмент обеспечения преемственности биологического образования в системе «Школа – высшее учебное заведение».

Статья посвящена актуальному вопросу современного биологического образования – внедрению инновационных педагогических технологий. В ней рассмотрены преимущества использования разных средств визуализации информации как необходимого элемента оптимизации процесса преподавания биологии в школе и инструмента адаптации к обучению в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: информация, визуализация информации, рисуночное письмо, рисуночно-идеографическое письмо.

Olga Ilchenko, Tatiana Kozitskaya. Innovative educational technology as an effective tool to ensure continuity of education in the biological system, «School – university».

The article is dedicated to actual question of current school biological education - involving innovational pedagogical technologies. Advantages of applying different tools for visualisation of information as an essential element of optimisation process of teaching biology in school and as an instrument for adaptation to learning at higher educational institutions are being considered.

Key words: information, information visualization, rysunochne writing, rysunochno-ideographic writing.

УДК 378: 811'161.2

К. Я. Климова

РОБОТА СТАРШОКЛАСНИКІВ – ЧЛЕНІВ ГУРТКА «ТЕЛЕЖУРНАЛІСТИ» – НАД ТВОРЧИМ ПРОЕКТОМ «МОЯ ТЕЛЕПЕРЕДАЧА»

У статті висвітлено технологію роботи учнів над творчим проектом, зокрема охарактеризовано етапи проектної діяльності. Автор акцентує увагу на тому, що окреслена діяльність, яка сприяє формуванню в майбутніх громадян креативності, комунікативної мовної компетентності, орієнтує у виборі майбутньої професії.

Ключові слова: педагогічна технологія, творчий проект, інтерактивна проектна діяльність старшокласників, телесюжет, інформаційні матеріали.

Постановка проблеми. Актуальність проектного навчання зумовлена його значним творчим потенціалом. У процесі роботи над проектами у школярів формуються особистісні якості, необхідні людині ХХІ століття, а саме: здатність швидко адаптуватися до інноваційних змін у суспільстві, толерантність, колективізм, відповідальність, спрямованість на свідомий вибір професії та подальше професійне самовдосконалення і саморозвиток протягом усього життя, творче ставлення до праці, критичність і системність мислення, висока культура вербальної і невербальної комунікації, уміння працювати з медіаджерелами. З огляду на це, робота шкільного гуртка «Тележурналісти» над творчим проектом відіграє вагомий роль як у професійному самовизначенні старшокласників (захоплення журналістикою), так і у формуванні креативності як найважливішої особистісної якості українського громадянина.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. М. Кадемія так визначає метод проектів: «Метод, що передбачає певну сукупність навчально-виробничих прийомів, які дозволяють вирішити ту чи іншу проблему в результаті самостійних дій учнів з обов'язковою презентацією цих результатів. Метод проектів як педагогічна технологія – це технологія, яка включає до себе сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за самою своєю суттю» [1]. Низка наукових праць присвячена проблемі проектної діяльності (Ф. Бегьюлі, Н. Белоусова, Г. Ващенко, І. Дмитревська, Дж. Дьюї, У. Кільпатрик, С. Кримський, Р. Кузьмінов, Т. Мантула, А. Моїсеєв, Н. Нікокошева, Л. Осипова, Є. Осьмінін, С. Пілюгіна, Є. Полат, О. Пометун, Н. Прокоп'єва, Н. Солодюк, Л. Філімонюк, У. Чартерс, С. Шацький та ін.). Аналіз досліджень названих вище науковців, а також власний педагогічний досвід організації проектної діяльності учнів та студентів дозволили в цій статті висвітлити теоретичний та практичний аспекти окресленої проблеми дослідження.

Мета статті – показати роль і місце проектної діяльності у формуванні креативності старшокласників.

Виклад основного матеріалу. До *категоріальних ознак* поняття «проект» відносимо такі, як:

- актуальність та соціальна значущість, спрямованість на задоволення інтелектуальних потреб;
- взаємозв'язок теоретичного і практичного аспектів креативної діяльності;
- інтерактивний характер комплексної суб'єкт-суб'єктної діяльності членів тимчасового колективу;
- інноваційність, активна взаємодія з навколишнім середовищем, використання сучасних ЗМК;
- логічна послідовність етапів проекту і регламентування діяльності;
- спрямованість на одержання проміжних результатів і досягнення кінцевої мети – оригінального продукту діяльності. Перспективність;
- обов'язкова презентація, підпорядкована жанру кінцевого результату.

Шкільний *проект* — це кінцевий оригінальний продукт інтерактивної проектної діяльності старшокласників як креативних особистостей.

Зазначимо, що вчитель (керівник гуртка) є координатором, консультантом проекту: він пропонує низку проблем, одна з яких стає основою проектної діяльності учнів; консультує учасників проекту в позаурочний час; є організатором публічного захисту (творчого звіту) проектів.

Проектна технологія, як і будь-яка інша технологія, *складається із взаємопов'язаних компонентів*, зокрема таких, як:

- мотиваційний (актуальна проблема, мета, завдання проекту, практична значущість очікуваного продукту);
- змістовий (зміст і обсяг інформації, необхідної для опрацювання і засвоєння учасниками проекту);
- організаційно-виконавчий (функції учасників проекту, етапи й способи проектної діяльності, форми та засоби одержання і презентації кінцевого продукту проектної діяльності);
- аналітичний (способи аналізу і самоаналізу (рефлексії) результатів проектної діяльності).

Творчі проекти на заняттях гуртка з української мови характеризуються деякою спонтанністю дій учасників у процесі реалізації первинного задуму: учасники проекту вносять до сценарію корективи, виявляючи при цьому творчі мовно-комунікативні здібності (іноді приховані). Різновидом творчих проектів, на наш погляд, слід уважати рольові (ігрові проекти), оскільки мистецтво перевтілення, яке демонструють учні на презентації рольових проектів, є виявом творчості. На нашу думку, підсумковим етапом творчого проекту є публічний звіт про проведення заходу, який пропоновано підготувати керівникові проекту (у ньому міститься самоаналіз проектної діяльності учасників колективу (гуртка), робляться висновки, окреслюються перспективи подальшої діяльності старшокласників). Прикладами творчих проектів є театралізоване дійство «Жіночі постаті в українській драматургії», шкільний конкурс декламаторів «Поезія – це завжди неповторність», проект «Моя телепередача» із застосуванням медіатехнологій та ін. Під час роботи над проектом нерідко застосовуються різні види діяльності старшокласників, що дає підстави виділяти як окремий тип комбіновані проекти (наприклад, інформаційно-дослідницькі, інформаційно-творчі та ін.). Охарактеризуємо стисло роботу старшокласників – членів гуртка «Тележурналісти» – над творчим проектом:

«Моя телепередача»

Мета проекту: забезпечити практичне використання учнями теоретичних знань про мову сучасних ЗМІ і медіатехнології у процесі навчання і самонавчання української мови.

Обладнання: відеокамера, DVD-програвач, телевізор (мультимедійний проектор), реквізити для відеозйомки.

Інструкція до роботи над проектом

Підготовчий етап. На цьому етапі окреслюється коло учасників проекту, розподіляються обов'язки, «ролі»: «керівник телепроекту», «автор телесценарію», «телеоператор», «гості програми», «кореспондент (автор

інформації з місця події)», «оглядач (автор інформаційного огляду подій)», «диктор», «редактор телепередачі».

Оберіть проблему, яка буде основою Вашої телепередачі (або її епізоду):

– Сучасні дослідження у галузі фізики (хімії, біології, психології, педагогіки, історії, математики, інформатики тощо) і розвиток науки в Україні.

– Народна етнопедагогіка: виховання словом в українській родині.

– «Заговори – і я пізнаю тебе» (Сократ) – про культуру мовного спілкування.

– Молодь у світовому комунікаційному просторі.

– Слово на захист книги.

Назвіть Вашу телепередачу: назва повинна бути влучною і стислою, гарно сприйматися на слух та запам'ятовуватися.

На підготовчому етапі проекту гуртківцям корисно переглянути зразки – кращі українські телепередачі: «Свобода Слова», «Факти», «Добрі новини» (ICTV), «Вікна-новини» (СТБ), «Гордість країни» (Новий канал), «Говорить Україна» (Україна) та ін.

1. Сплануйте місце, час і зміст телесюжету. Відеозйомка здійснюється на міській вулиці, у школі, на телестудії, у бібліотеці, у музеї, у сільському клубі тощо. Місце сюжету визначає його відеоряд. Окресліть коло учасників зйомки, наприклад: телекореспондент, відомі учителі, літератори, актори, музиканти, художники, науковці, представники молодіжних організацій, працівники бібліотеки, музею тощо. Зазначимо, що гостями програми можуть бути реальні особи.

2. Напишіть сценарій Вашої телепередачі (або її окремого сюжету), попередньо обравши її вид і структурні одиниці:

– *інформаційна оглядова* – розповідь кореспондента, репортаж оглядача (прямоєфірний / монтований, подієвий / сюжетний), коментар до сюжету; *інформаційно-аналітична оглядова програма* – дискусія за «круглим столом»;

– *ток-шоу* – соціально-політичне, розважальне;

– *навчальна, пізнавальна, культурологічна, соціальна передача* (наприклад, урок-телепередача).

Доберіть інформаційні матеріали, необхідні для створення теледискурсу (відомості з мережі Інтернет, друкованих джерел, здобуті під час безпосереднього спілкування з фахівцями тощо).

3. Відредагуйте сценарій телепередачі (або її окремого сюжету).

Етап реалізації проекту. Відеозапис. На цьому етапі готуються необхідні реквізити, відеоряд. Учасники відеозапису перевіряють свій зовнішній вигляд, встановлюється оптимальний для відеозйомки режим освітлення, «телеоператор» визначає головні та другорядні об'єкти зйомки. «Редактор» і герої передачі з'ясовують спеціальні жести за кадром: «запис припинено», «час розмови вичерпано» та ін.

Під час відеозйомки «редактор» слідкує за культурою мовлення та етикою спілкування учасників. «Кореспондент» не повинен виявляти упереджене ставлення до героїв.

Під час перегляду відеозапису «редактор» та «знімальна група» аналізують матеріали на предмет якості зйомки та відповідності поставленим на підготовчому етапі завданням проекту.

Етап оприлюднення результатів проекту, аналізу і самоаналізу. Гуртківці пропонують переглянути телепередачу (або її фрагмент) на уроці української мови, під час виховного заходу для старшокласників тощо. «Експерти» (учні, вчителі, батьки, запрошені офіційні гості) оцінюють проект за такими критеріями:

- актуальність телепередачі;
- сюжетна цілісність та інформаційна насиченість;
- майстерність «редактора» та «оператора» телепередачі;
- комунікативні якості мовлення «кореспондента» та героїв телепередачі (або її фрагмента).

Висновки. Технологія роботи учнів над творчим проектом, описана у статті, передбачає, що вчитель (керівник гуртка), а також самі старшокласники можуть вносити корективи в змістову та технічну частини проекту. А це у свої чергу, значно оптимізує творчу діяльність гуртківців.

Список використаної літератури

1. Кадемія М. Ю. Використання активних форм навчання у підготовці кваліфікованих робітників [Електронний ресурс] / М. Ю. Кадемія : матер. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. [«Гуманізм та освіта»] (10-12 червня 2008 року). – Режим доступу: <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed>.

Екатерина Климова. Работа старшеклассников – членов кружка «Тележурналисты» – над творческим проектом «Моя телепередача».

В статье рассказывается о технологии работы учащихся над творческим проектом, которая способствует формированию у будущих граждан креативности, коммуникативной языковой компетентности, ориентирует в выборе будущей профессии. Автор описывает этапы проектной деятельности.

Ключевые слова: педагогическая технология, творческий проект, интерактивная проектная деятельность старшеклассников, телесюжет, информационные материалы.

Ekaterina Klimova. Work of the senior school children - members of the group «TV journalists» on the creative project «My TV show».

The article describes the technology of the students' work on the creative project, which develops the creative skills of the future citizens, communicative language competence, focuses on the choice of the future profession. The author describes the stages of the project activity.

Keywords: educational technology, creative project, interactive project activities of the senior school children, TV program, information materials.